

Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України

Улучшение путей развития человеческого капитала как фактор повышения мобилизационного потенциала Украины

The improvement of the methods of the human capital development as a factor of increasing for Ukraine's mobilization potential

- 1. Номер державної реєстрації - № 0117U003997**
- 2. Науковий керівник – к.і.н., доц. Чолий С. В., Чолий С. В., Choliy Serhiy.**

3. Суть розробки, основні результати.

(укр.) Встановлено, що основною загрозою зниження мобілізаційного потенціалу України виступають загальносвітові тенденції лібералізації стосунків держави та підданих громадян. Незалежно від форми державного устрою державні інститути мають контролювати населення для забезпечення мобілізаційної готовності, чого зараз в Україні не спостерігається. Переважна частина української молоді не бажає брати участі у військовій службі, а подекуди – і в інших формах діяльності з захисту своєї країни. Основним механізмом підвищення мобілізаційного потенціалу виступає підвищення ефективності роботи державного механізму. Зокрема, необхідно зробити акцент на рівноправності громадян, створенні загальнодержавної концепції патріотизму, стимулюванні молоді до бажання залишитися жити в Україні.

Найбільш очікуваним соціальним трендом розвитку, який обмежуватиме можливості країни для мобілізації, є загальна лібералізація громадського та суспільного життя та втрата державними механізмами можливості контролю над населенням. Зміна у структурі суспільства та акцент на правах, а не обов'язках громадян, призводить до того, що в Україні встановлюється загальноєвропейський тренд домінування особистої свободи. Лише цілеспрямована та послідовна політика держави може змінити цю тенденцію, зважаючи на актуальність військової загрози територіальній цілісності та суверенітету країни.

(рос.) Основной угрозой уменьшения мобилизационного потенциала Украины выступают общемировые тенденции либерализации взаимоотношений государства и подданных ему граждан. Независимо от формы государственного устройства, госинституты должны контролировать подвластное население для обеспечения мобилизационной готовности, чего сейчас в Украине не наблюдается. Большая часть украинской молодежи не готова защищать свою родину и принимать участие в других формах ее обороны. Основным механизмом повышения мобилизационного потенциала станет повышение эффективности государственного аппарата. Свое внимание необходимо акцентировать на обеспечении равноправия граждан, создании общегосударственной концепции патриотизма и патриотического воспитания, стимулировании молодежи оставаться жить и работать в Украине.

(eng.) The main threat for increase of the Ukraine's mobilization potential is global tendence of liberalization of civil-military relations. The state structures should control the population to provide the mobilization activities. Unfortunately, it is not relevant to contemporary situation in Ukraine. The most of Ukrainian youth is not ready to protect its homeland or take part in other forms of defence. The main mechanism of improvement of Ukraine's mobilization potential is increase of the general effectiveness of the state apparatus, including the securing the possession of equal rights for citizens, implementation of the state concepts and programs for patriotism and patriotic education, creation of stimul for youth to live and work in Ukraine.

4. Наявність охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності.

Мельниченко А. А., Акімова О. А., Іщенко А. М., Чолій С. В. Свідectво про реєстрацію авторського права на твір: Літературно-письмовий твір «Анкета «Соціологічний інструментарій дослідження громадянсько-патріотичних ціннісних орієнтацій як фактора актуалізації мобілізаційного потенціалу». Київ, 2019.

5. Порівняння зі світовими аналогами.

Результати відповідають світовому рівню, адже досліджувались актуальні процеси зміни в парадигмі цивільно-військових відносин, трансформація яких ще не закінчена. Дослідження українського випадку перерозподілу владних повноважень між суспільством, владою та військовими є унікальним, адже стосується ситуації, коли загальноєвропейська тенденція суспільної демілітаризації конфронтує зі станом війни, в якому Україна перебуває з 2014 року.

6. Економічна привабливість для просування на ринок.

Дослідження має соціогуманітарне спрямування та націлене на застосування насамперед у сфері державного управління, тому не має безпосередньої ринкової складової.

7. Потенційні користувачі.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Міністерство оборони, Міністерство інформаційної політики, Міністерство освіти і науки, інші галузеві міністерства, Верховна Рада України, вищі навчальні заклади, а також профільні громадські організації

8. Стан готовності розробки.

Розробка готова до впровадження, створено проект нормативного документа «Концептуальні засади реформування державної політики у сфері зміцнення мобілізаційного потенціалу», який подано до профільного відомства. Інші рекомендації та пропозиції надано відповідним органам державної влади.

9. Існуючі результати впровадження.

Дослідження проводилося спільно з партнерськими інститутами, які засвідчили впровадження його результатів у навчальному процесі та наукових розробках Єнського університету Фрідріха Шиллера (ФРН), Університету Васеда (Японія), Громадської організації УМСА. Безпосередні рекомендації органам державної влади надані Підкомітету з питань національно-патріотичного виховання Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту, який прийняв їх для розгляду та імплементації.

10. Назва підрозділу, телефон, e-mail.

Кафедра історії Факультету Соціології і Права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
044 204 9023 kafhistory_ntuu_kpi@ukr.net

11. Перелік публікацій за матеріалами досліджень за період виконання.

- Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України : Монографія. / За заг. ред. Чолій С. В., Перга Ю. М. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика»: 2020. – 196 с.

- Єнін М. Н. Ідеологічні форми та ціннісні модифікації патріотизму української молоді (на основі аналізу модернованих групових дискусій) // Ідеологія та політика. – 2018. – №2. – С. 61 – 93.

• Єнін М., Василюк О. Патріотичне виховання української молоді: механізми раціоналізації / Youth in Central and Eastern Europe. Sociological Studies. –2017. – №2 (8). – С. 87 – 100.)

• Чолій С. В. Державні ідеології комплектування збройних сил в (східно-) європейському регіоні // Ideology and Politics, #2 (10) 2018, p. 25-60.

• P. Kutuyev, S. Choliy. Mobilization in post-socialist spaces: between imperatives of modernization and threats of demodernization//Ideology and Politics, #2 (10) 2018, p. 4-22.

• Perga I., Perga T. National-patriotic education of Plast in 1950s – 1970s: case study of Australia / Ю. М. Перга // Сторінки історії. – К., 2020. – №50. – с.256-268.

• Yenin M. N. Terrorist organizations and social technologies in conditions of the hybrid war // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – № 3/4 (31/32).

12. Надати ключові слова до розробки.

Людський капітал, мобілізація, державне управління, патріотизм